

Vesiosaaminen ja siihen liittyvä huoltovarmuus Suomen kärkituotteeksi

On varmaa, että kriisejä tulee vastaisuudessakin, emmekä aina etukäteen tiedä, onko seuraavana kyseessä uusi pandemia, sota vai jokin muu. Tällä hetkellä erityisesti sodan aiheuttamat kriisit ovat konkreettisimpina uhkakuvina.

Kriisiajan lainsäädäntö ja sopimusrakenteet pitää rakentaa mahdollisimman valmiiksi rauhallisena aikana. Normaaliolojen sektori- ja substanssilainsäädännön tulee vastata erilaisiin tilanteen kehitystä kuvaaviin skenaarioihin mahdollisimman kattavasti. Alueellisten vesiensuojeluyhdistysten osalta tämä tarkoittaa jäsenenä olevien kuntien palvelemista kriisiaikoina erityisesti vesianalytiikassa. Tähän liittyvää toimintamallia on toteutettu esimerkiksi pääkaupunkiseudulla. Alueellisilla vesiensuojeluyhdistyksillä on jo olemassa yhteiset toimintaympäristöt kuntien kanssa sekä pitkät luottamukselliset toimintamallit.

Alueellisilla vesiensuojeluyhdistyksillä ja niiden omistamilla palveluyhtiöillä on merkittävä rooli vesistö- ja pohjavesitiedon tuottajina, vesilaitosten palvelutuottajina sekä vesialan korkeatasoisina asiantuntijoina Suomessa. Vesiensuojeluyhdistykset tuottavat arviolta noin puolet Suomen vesistöihin liittyvästä vedenlaatutiedosta. Vesiensuojeluyhdistykset keräävät puolueettomasti erilaiset vesistöjen käyttäjät saman pöydän ääreen ja tämä yhdistysten laajaan jäsenistöön perustuva toimintamalli on osoittanut toimivuutensa yli 60 vuoden historiallaan. Tämä osaaminen on ollut kärkituote Suomessa ja sen pitää olla sitä myös jatkossa.

Puhtaat vedet ovat Suomessa tärkeä kansallisomaisuus. Vesiosaamisen uhkana voidaan pitää nykyistä lainsäädäntöä sekä täysin kaupallisin periaattein tapahtuvaa toimintaa alalla, mikä on jo johtanut osin alan asiantuntemuksen ja arvostuksen laskuun. Vesivarojen ja vesien tilan seurannassa tarvitaan laboratorio- ja näytteenottopalveluiden lisäksi korkealaatuista tietotaitoa ja sen kehittämistä. Tiedon tuottaminen tulee varmistaa myös poikkeustilanteissa sekä kriisiaikoina.

Kriisiajan toimintaan tulee kiinnittää huomiota ja ottaa tämä seurannan kilpailutuksen kriteeriksi. Seurantapalvelujen hankinnassa tulee myös huomioida toiminnan jatkuvuus. Huoltovarmuus, korkeatasoinen asiantuntijuus sekä pitkäjänteinen toiminta ja alan kokemus tulee ottaa huomioon palveluiden hankinnoissa. Pintavesien merkitys raakaveden tuotannossa on Suomessa huomioitava myös vesien seurannassa. Pelkän hinnan ollessa kilpailun ratkaiseva tekijä, on jo saatu vahinkoa aikaan vesistöjen seurannassa, kun taloudellinen etu menee yhteiskunnan toimivuuden yleisen edun edelle.

Jari-Pekka Pääkkönen
hallituksen puheenjohtaja

Hannu Moilanen
toiminnanjohtaja